הלכה · משנה תורה · מפרשים · משנה למלך · ספר טהרה

משנה למלך על משנה תורה, הלכות פרה אדומה

רבי יהודה רוזאניס

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

משנה למלך על משנה תורה, הלכות פרה אדומה

רבי יהודה רוזאניס

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/משנה-למלך-על-משנה-תורה-הלכות-פרה-אדומה/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 5
הלכה א 5
הלכה ג 11
הלכה ד 11
הלכה ז 11
הלכה יב 11
הלכה יד 12
פרק ב 12
הלכה ב 12
פרק ד 13
הלכה ג 13
הלכה יב 13
פרק ה 13
הלכה ב 13
הלכה ה 14
הלכה ז 14
פרק ז 15
הלכה ב 15
הלכה יא 15
פרק ט 15
הלכה יא 15
הלכה יב 15
פרק י 15
הלכה י 15
פרק יא 15
הלכה א 15
הלכה ב 15
פרק יב 16
הלכה א 16
פרק יג 16
הלכה יא 16

פרק יד 19
הלכה י 19
פרק טו 19
הלכה א 19
הלכה ד 19

פרק א

הלכה א

מצות פרה אדומה וכו'. מדברי רבינו הללו נראה שזקינה אינה נקראת כי אם ביותר מד' שנים וקשה שהרי בפ"א מהלכות מעה"ק דין י"א כתב והגדולים בבקר עד ג' שנים שלמות מיום ליום כו' יתר על זה הרי הוא זקן אלמא דיתר מג' נקרא זקן וא"כ ה"ה בפרה וי"ל דע"כ אין שיעור שנות הפרש שוה לשנות הפרה שהרי פר נקרא מבן ב' שנים ופרה אינה נקראת כי אם מבת שלש וכבר הארכתי בזה לקמן יע"ש וא"כ כשם שבפר ששנותיו מתחילים מבן ב' אינו נקרא זקן עד שיעברו עליו שתי שנים שהוא שיהיה מבן ג' ואילך הכי נמי בפרה ששנותיה מתחילים מבת ג' אינה נקראת זקנה עד שיעברו עליה ב' שנים דהיינו שתהיה מבת ד' שנים ואילך. והנה בעיקר הדין דפרה הזקנה כשירה ואילו בשאר הקרבנות קי"ל דהזקן פסול לקרבן וכמ"ש רבינו בפ"א מהלכות מעה"ק ובפ"ב מהלכות איסורי מזבח דין ו' נראה שהטעם הוא משום דפרה אינה קדשי מזבח כי אם קדשי ב"ה ומש"ה איצטריך קרא לומר אשר אין בה מום אע"ג דכל הקרבנות צריך שלא יהיה בהם מום משום דסד"א כיון שהיא קדשי ב"ה לא יהיה מום פוסל בה קמ"ל דלא וא"כ אין לנו לומר שפוסל כי אם מום דכתיב בהדיא אבל זקן אע"ג דממעטינן ליה מקרא וכדאיתא בסוף פ"ו דבכורות מ"מ כיון דאין פסולו מחמת מום כשר לפרה ולפ"ז היה נ"ל דמזוהם וחולה נמי דפסולים לשאר קרבנות דכשר בפרה דהא הני תלת דהיינו זקן ומזוהם וחולה מחד קרא ממעטינן להו וכדאיתא התם. הן אמת שאני תמיה בזה דבפרק קמא דחולין עלה י"א דטריפה פוסל בפרה משום דחטאת קרייה רחמנא ורבינו בדין ז' כתב היתה יוצא דופן או מחיר או אתנן או טריפה או שנרבעה פסולה שכל הפסולין לקדשים למזבח פוסל את הפרה ואע"פ שהיא כקדשי ב"ה הואיל וקראה הכתוב חטאת ע"כ וא"כ יש לתמוה דמאחר דכל דבר הפוסל בשאר הקרבנות פוסל בפרה משום דחטאת קרייה רחמנא מ"ש זקן דפסול בכל הקרבנות וכשר בפרה ומיהו לפי מ"ש בעלה קע"ט (*א"ה תמצאנו פ"ב מהלכות איסורי מזבח) שיש ב' מיני זקנה הא' הוא הזקן שתשש כחו שהרי באדם שפסול הזקן אינו זקן בשנים אלא שהגיע להיות רותת וכמו שפסק בפ"ז מהלכות ביאת מקדש דין י"ב ובפ"ב מהלכות איסורי מזבח כתב כל המומין הפוסלין באדם ובבהמה כו' וכבר נמנו וא"כ פסול הזקנה בבהמה הוא דומיא דזקנה דאדם וזקנה כזו הוא דדרשינן לה מקרא אבל הזקנה שהוא מצד רבוי השנים כגון איל יותר מבן ב' ופר יותר מבן ג' זה אין פסולו כי אם מדרבנן ואפשר דאפילו מדרבנן ליכא פסולא שאינו אלא משום כבוד בעלמא ומ"מ בין הכי ובין הכי ניחא דדוקא

בפסול שפוסל בקדשים מן התורה פוסל בפרה משום דחטאת קרייה רחמנא אבל בזקן בשנים דלרבינו אינו פסול כי אם מדרבנן אינו פוסל בפרה משום דקדשי ב"ה היא ולפי זה אם הגיעה הפרה לשיעור הזקנה שכנגדה באדם פוסל שאז פסולה מן התורה גם בפרה פוסל משום דחטאת קרייה. ואף לדברי התוס' שבפרק ב' שעירי עלה ס"ו דמשמע מדבריהם דפסול השנים הוא מן התורה וכמו שנכתוב לקמן ל"ק כלל שהרי המתבאר מתוך דברי התוס' שם הוא דס"ל דר"מ פליג עם חכמים דס"ל דאין שנים פוסלים כי אם מפני הכבוד ואליבא דחכמים הוא דשנים פוסלים בפר מן התורה. ולפ"ז מאי דאמרינן דכשירה הזקנה הוא מאמר ר"מ דוקא ואזיל לטעמיה דאית ליה דאין שנים פוסלין כי אם מפני הכבוד וגבי פרה שנעשית בחוץ ליכא כבוד אבל לרבנן אה"נ דפרה יתירה מבת ד' פסולה ולפי פי' זה פשיטא דקי"ל כרבנן דהזקינה שהיא יתירה מבת ד' פסולה ולרבינו דפסק דהזקנה כשירה צ"ל דס"ל דר"מ לא פליג אדרבנן אלא פרושי קא מפרש דמאי דקא אמרי רבנן בת ג' או בת ד' לא בעו למעט יותר מבת ד' דהא הזקנה כשירה לפרה אלא דאורחא דמילתא נקטו דאין ממתינין לה שמא תשחיר דאלת"ה אלא דפליגי רבנן עם ר"מ ולרבנן יתירה מבת ד' פסולה היא תימה איך פסק כר"מ נגד חכמים. ובאידך פלוגתא דפרים דפ"ק דפרה מ"ב ראיתי לרבינו בפירוש המשנה שכתב הלכה כחכמים והיות הזקנים מן הבהמות מתועבים בכל הקרבנות הנה הוא מאמר אמיתי וכאילו ענינו קרוב ממום ר"ל הזקן ותש כח וכבר קדם לך זה בספ"ו מבכורות ע"כ. והנראה אצלי מתוך דברי רבינו הללו דס"ל דגם במשנה לא נחלקו ר"מ עם חכמים אלא דר"מ מפרש דברי חכמים דמאי דנקטו חכמים אף בני ג' לאו למימרא דיתר מבן ג' פסולים אלא שאין מביאין אותו מפני הכבוד אך אם הגיע לשיעור הזקנה שתש כחו אז מתועב לגמרי וענינו קרוב ממום וזהו הזקן שכתב בפ"ג מהלכות איסורי מזבח ואתיא פשט ההלכה דפרק ב' שעירי דמוכח מינה דאין שנים פוסלים בפר ככ"ע ודוק:

תנן בריש פרה רא"א עגלה בת שנתה ופרה בת שתים וחכ"א עגלה בת ב' ופרה בת ג' או בת ד' רמ"א אף בת ה' כשירה הזקנה אלא שאין ממתינים לה שמא תשחיר ר"י הגלילי אומר פרים בני ב' שנא' ופר שני בן בקר תקח לחטאת וחכ"א אף בני ג' רבי מאיר אומר אף בני ד' וה' כשרים אלא שאין מביאין זקנים מפני הכבוד ע"כ. והנה אומרו ר"א עגלה בת שנתה הוא למעט יותר ובאומרו פרה בת שתים נסתפק הר"ש וכתב דמצ"ל דבת שתים למעוטי נמי טפי כמו בת שנתה דאתא למעוטי טפי ואע"ג דכ"ש דבת ג' פרה היא דלמא פסל ר"א שמא תשחיר אבל לא יתיישב הא דמכשיר ר"א בפ"ב פרה מעוברת ושמא דיעבד קאמר דכשירה. ובריש פ"ב נטה יותר הרב לומר דלאו למעט טפי אתא

ומ"ש חכמים דעגלה בת שתים לאו למעט בת שנתה דכ"ש הוא דילדא טפי אלא משום דר"א פסל בת ב' קאמרי רבנן דאף בת שתים כשירה דעגלה היא כ"כ הר"ש וכן פסק רבינו רפ"י מהלכות רוצח וז"ל ע"ע בת ב' שנים או פחות אבל אם היתה בת ב' שנים ויום אחד פסולה ע"כ. והנה מ"ש רבינו יום אחד לא ידעתי מקור דין זה דהא קי"ל דשעות פוסלות בקדשים וכמו שפסק בפ"א מהלכות מעה"ק דין י"ג וע"כ אית לן למימר דשאני ע"ע דאינה מקדשי מזבח ומצינו קולות אחרות בע"ע ואפשר דגם זו היא מהם דדוקא יום א' משום דיום אחד בשנה חשיב שנה אבל שעות לא פסלי בה:

ודע דאף דקי"ל דעגל הוא בן שנה ולא יותר וכדאיתא פ"ק דר"ה שאני הכא דכתיב עגלת בקר ולא כתיב עגלה סתם כ"כ הר"ש ורבינו. וא"ת מאחר שיש חילוק בין עגל לעגלת בקר למה לא ביאר לנו בפ"א מהלכות מעה"ק דעגלת בקר הוא בת שתים. וכ"ת משום דליכא שום קרבן חובה מעגלת בקר הא ליתא שהרי כתב שם דעגל ה"ז בן שנה וקרבן חובה לא מצינו מעגל וע"כ מ"ש רבינו הוא ללמד על הנודר שאם נדר עגל שהוא בן שנה וא"כ היה לו לפרש שאם נדר עגלת בקר שהיא בת ב'. וי"ל דכיון דקי"ל דנדר קטן והביא גדול יצא וכמו שפסק רבינו ר"פ י"ו מהלכות מעה"ק לא נפקא לן מידי ממחלוקת זה דר"א וחכמים דהא כולהו מודו דאף בת שנתה מיקרי עגלת בקר אלא שחכמים הוסיפו דאף בת ב' מיקרי עגלת בקר וא"כ לגבי נודר לא נפקא לן מידי דאם נדר עגלת בקר ורצה להביא בת שתים פשיטא דיצא אף לר"א ואם רצה להביא בת שנתה יצא אף לרבנן דהא בת א' נמי כולהו מודו דמיקרי עגלת בקר ואע"ג דבת א' נמי מיקרי עגלת בקר מ"מ יכול להביא בת ב' דומיא דנודר פר דאף דבן ג' נמי מיקרי פר יכול להביא בן ב' כיון דמיקרי פר וכמ"ש מרן בפ"א מהלכות מעה"ק ומ"ש רבינו דעגל הוא בן א' הוא לאשמועינן דלא נימא דסתם עגל הוא יותר מבן א' קמ"ל דלא ואם נדר עגל יכול להביא בן שנתו אבל הכא דעיקר פלוגתייהו הוא אם בת שתים מיקרי עגלת בקר או לא לא נ"מ לענין דינא:

ומ"ש חכמים שפרה בת ג' ובת ד' יש להסתפק בדבריהם אי כוונתם לומר דבת ב' לא מיקרי פרה א"ד דמודו דבת ב' נמי מיקרי פרה אלא שבאו לומר דאף בת ג' ובת ד' מיקרי פרה. והנה אם נאמר דכוונת ר"א באמרו בת ב' הוא כפי מ"ש הר"ש ברפ"ב דלא בא למעט יותר א"כ מוכרחים אנו לומר דחכמים ס"ל דבת ב' לא מיקרי פרה דאלת"ה במאי פליגי אך אם נאמר דר"א ממעט פרה יותר מבת ב' בזה יש להסתפק בסברת חכמים אם בת ב' מיקרי פרה והר"ש הכריח דמאי דאמרי רבנן דפרה בת ג' ע"כ לאו אף בת שלש קאמרי דמדעגלה בת שתים ש"מ דפרה לאו בת ב' דפרה קשישא מינה והקשה הר"ש דבסוטה (דף מ"ו) משמע דשנים פוסלות בעגלה ולא בפרה ותירץ דהיינו כרבנן א"נ אפי' כר"א

והתם מדאורייתא דא"א שיפסול ר"א מדאורייתא כו' עכ"ד. ואני תמיה בדברי הרב דאף דנימא דמאי דקאמר ר"א פרה בת שתים הוא למעט טפי ע"כ מכח ההיא דרפ"ב דמכשיר ר"א פרה מעוברת צריכין אנו לומר דבדיעבד כשירה וא"כ מה הוקשה לו מההיא דסוטה דעגלה פשיטא דשנים פוסלות בה אף בדיעבד דרחמנא אמר עגלת בקר אבל פרה שאין הטעם כי אם משום שמא תשחיר לא הוי כי אם לכתחילה דוקא ובגמרא שפיר עבדו ק"ו אף דפרה נמי לכתחילה פוסלות בה שנים ומה פרה שאין שנים פוסלות בה בדיעבד מום פוסל בה עגלה ששנים פוסלות בה בדיעבד אינו דין שיהא מום פוסל בה. ועוד אני תמיה דאיך יעלה על הדעת שיפסול ר"א לכתחילה דוקא אבל לא בדיעבד אם הוא סבור דמדאורייתא איכא קפידא שלא תהא יותר מבת ב' ובשלמא אם הוא דוקא דרבנן ניחא דאפשר דרבנן לא גזרו כי אם לכתחילה אבל בדיעבד לא אא"א שהוא מן התורה מנ"ל לר"א לחלק בין בדיעבד לכתחילה. ודע שכפי מ"ש הר"ש ברפ"ב בשם ר"י מסמפונט דמאי דפליגי ר"א וחכמים בחטאת המעוברת לא באם פליגי אלא בעובר אם כשר לפרה כו' אפשר לומר דמאי דקאמר ר"א פרה בת שתים הוא למעט טפי נמי ופסולו הוא מן התורה כמו פחות מבת ב' ולפ"ז צ"ל דסוגיא דסוטה דקאמר דאין שנים פוסלות בפרה אתיא כרבנן. ודע שראיתי לרש"י בסוטה עלה ההיא דאמרינן עגלה ששנים פוסלות בה וכו' שכתב עגלה בת שנתה היא ואם עברה שנתה פסולה דכ"מ שנאמר עגל בן שנה הוא וכו' ע"כ. ואני תמיה למה שנה משנתו כר"א ולא כחכמים דאמרו דעגלה בת ב' דהלכתא כוותייהו ולרבנן שנים נמי פוסלות בעגלה אם היא יתירה מבת ב' וכמבואר וצ"ע ועיין במ"ש שם עלה דההיא דאמרינן יבא דבר שאינו עושה פירות כו' ובאידך פלוגתא דפרים דר"י אומר פרים בני ב' וחכ"א אף בני ג' ורמ"א אף בני ד' וה' מפשטא דמתניתין מוכח דכולהו מודו לר"י דפרים בני ב' אלא דחכמים מוסיפים דאף בני ג' נקראים פרים לאפוקי דר"י דס"ל דדוקא בן ב' ור"מ מוסיף אף בני ד' וה' ובתוס' בפ"ק דר"ה עלה י' עלה ההיא דאמרי' רמ"א כ"מ שנאמר עגל בתורה סתם בן שנה בן בקר בן ב' פר בן ג' כתבו דע"כ בן בקר בן ב' דאמרינן היינו עגל בן בקר ולא פר בן בקר כדמוכח בת"כ גבי פר כהן משיח דתניא פר יכול אפילו זקן ת"ל בן אי בן יכול אפילו קטן ת"ל פר הא כיצד בן ג' כדברי חכמים רמ"א אף בן ד' ובן ה' כשרים ותימה דתנן בפ"ק דפרה ריש"א פרים בני ב' וחכ"א אף בני ג' רמ"א אף בני ד' וה' כשרים אלמא מכשיר ר"מ בפר אפילו בני ב' שנים דהא מוסיף אדר"י והכא משמע מדעגל בן בקר לר"מ בן ב' פר בן בקר בן ג' אבל פחות מבן ג' לא ע"כ. ויש לדקדק דלמה הוצרכו להכריח דמאי דקאמר ר"מ בן בקר בן ב' הוא עגל בן בקר לקושייתם דהא אף דנימא דבן בקר דקאמר ר"מ הוא פר בן בקר אכתי קשה מתני'

דפרה דקאמר ר"מ אף בני ד' וה' כשרים דבמאי מיירי אי בפר בן בקר הא איהו ס"ל דפר בן בקר הוא בן ב' דוקא ואי בפר סתם הא מדפר בן בקר בן ב' פר סתם בן ג' אבל פחות לא והיכי קאמר דבן ב' נקרא פר וי"ל דאי הוה אמינא דמאי דקאמר ר"מ בן בקר בן ב' הוא פר בן בקר הוה ניחא משום דהוה אמינא דפר נמי בן ב' הוא וההפרש הוא דפר בן בקר הוא בן ב' דוקא ולא יותר אבל פר נקרא בן ב' ובן ג' ולא שייך כאן לומר מדפר בן בקר בן ב' פר סתם בן ג' ופחות לא משום דכולם שמותם שוין דפר מיקרו אלא שכשבא למעט בן ג' כתיב פר בן בקר והיכא דליכא קפידא שיהיה בן ב' או בן ג' כתיב פר ור"מ דפרה מיירי בפר אבל עכשיו שהכריחו דעגל בן בקר הוא בן ב' ע"כ פר בן בקר אינו בן ב' דאם נקרא עגל אינו נקרא פר. וא"ת מה הכריחו מההיא דת"כ אם כוונתם לומר דמההיא מוכח דר"מ אית ליה דפר בן בקר אינו בן ב' משום דר"מ לא בא כי אם להוסיף אדרבנן וקאמר אף בן ד' וה' אבל במאי דקאמרי רבנן שאינו בן ב' משמע דמודה ר"מ לחכמים א"כ למאי הוצרכו בסוף דבריהם לומר ומעגל בן בקר כו' דמשמע דמסוגיא דראש השנה קשה לר"מ הא בלאו ההיא סוגיא קשה לר"מ מדידיה אדידיה דבת"כ משמע שפר בן בקר אינו בן ב' ואילו במתני' קאמר דפר בן בקר הוא בן ב'. ונראה דכוונת התוס' אינו משום דמשמע דמודה ר"מ לחכמים שפר בן בקר אינו בן ב' לפי שאינו מוכרח שעדיין אפשר לומר דר"מ בתרתי פליג אלא משום דשמעינהו לרבנן דבן שלש דוקא ולא יותר אתא איהו להוסיף דאף בן ד' וה' ואה"נ דלר"מ אף בן ב' מיקרי פר בן בקר אלא הכרח התוס' הוא דאי אמרינן דבן בקר דקאמר ר"מ שהוא בן ב' הוא פר בן בקר ע"כ הכוונה היא דיותר מבן ב' אינו נקרא פר בן בקר דומיא דעגל בן שנה ועל זה הקשו דהא ליתא דבת"כ מוכח דפר בן בקר לר"מ הוא אף בן ג' וד' וא"כ ע"כ בן בקר דקאמר ר"מ הוא עגל בן בקר. וא"כ כיון דעגל בן בקר הוא בן ב' ע"כ פר בן בקר הוא בן ג' דוקא דלא יתכן שבזמן אחד יקרא עגל ופר שהם דברים סותרים זה לזה ותירצו דאף דקאמר ר"מ במסכת פרה אדרבנן קאי ולא ארבי יוסי ובת"כ מיתניא דרבי יוסי בתר מלתא דר"מ וחכמים ורבנן דהתם לאו רבנן דפרה ע"כ. והנה הר"ש כתב כדברי התוס' הללו והוסיף עוד לומר דאי לא הוה גרסינן הכא אף במלתייהו דרבנן הוה ניחא טפי ע"כ כלומר דהוה ניחא נמי דרבנן דפרה הם חכמים דת"ק:

ודע שכפי הגירסא דגרסי בדרבנן דפרה אף בת ג' דמשמע דאית להו דאף בן ב' הוא פר קשה מאי דתנן בריש מסכת פרה דפרה לחכמים היא בת ג' ולא פחות וע"כ מאי דקאמרי חכמים פרה בת שלש הוא למעט בת ב' דמדעגלה בת ב' פרה בת שלש אבל פחות לא ואילו גבי פר אית להו דאף בן ב' איקרי פר. והר"ש כתב דרבנן דפרים היינו

כר"א דאית ליה דפרה בת ב' ומש"ה פר נמי הוא בן שני ומאי דפסל ר"א גבי פרה יותר מבת ב' הוא מדרבנן אבל בעלמא אף בן שלש נקרא פר. והנה כפי דברי הר"ש הללו דס"ל דחכמים דפרים ס"ל כר"א אפשר לומר דקי"ל כר"א מאחר דסתם לנו רבי סברת ר"א בלשון חכמים וכיון דקי"ל כר"א בפרה שהיא בת ב' ע"כ בעגלה נמי קי"ל כוותיה שהיא בת שנתה דמדפרה בת ב' עגלה בת שנתה. ובזה ניחא מה שהקשינו לרש"י דאמאי פירש בסוטה כר"א דעגלה בת שנתה דאפשר דס"ל דהלכתא כר"א מטעמא דכתיבנא ואע"ג דבפ"ק דנדה עלה ז' אמרינן דבד' דברים בלבד הלכה כר"א אפשר דשאני הכא דחכמים קיימי כוותיה. ודע דלפי זה רבנן דפרה הם רבנן דת"כ דס"ל דפר הוא בן שלש דוקא. אך יש לתמוה על רבינו דבעגלה ופרה פסק כחכמים דעגלה בת ב' ופרה בת שלש וכמבואר ואילו בפלוגתא דפרים פסק דפר מיקרי אף בן ב' ובן שלש וכמבואר במ"ש בפ"א מהלכות מעשה הקרבנות וכמ"ש מרן שם. וראיתי להרב בעל קרית ספר בריש הלכות פרה שכתב דפר אינו נקרא בפחות משתי שנים ואפילו פר בן בקר אינו בפחות משלש שנים כו' והרואה יראה דהא ליתא וכבר הרב עצמו בפ"ב מהלכות מעה"ק כתב דפר נקרא מבן שתי שנים ופשוט הוא ולפי הנראה גירסת רבינו היתה וחכ"א אף בני שלש ומודו לרבי יוסי בבן ב' וא"כ יש לתמוה מאי שנא דפר איקרי בן ב' ופרה אינה נקראת בת ב' ואפשר דס"ל לרבינו דשאני פר דגלי קרא ופר שני ואפשר דרבנן מודו לרבי יוסי במה שדרש ופר שני שבא ללמד שהוא בן ב' שנים ולא נחלקו עליו אלא דרבי יוסי סבר דבא למעט בן שלש ורבנן לית להו דין זה אבל במאי דמוכח מקרא דבן ב' מיקרי פר בזה לא פליגי רבנן. אבל בפרה דלית לן קרא ס"ל דבעינן בת שלש ולא בת שתים. והנה מלבד מה שיש מהדוחק בתירוץ זה לחלק בין פר לפרה. עוד אני תמיה דלמה לא ביאר לנו רבינו בהלכות מעה"ק דפרה היא בת שלש ונפקא מינה לנודר פרה שיביא בת שלש אבל פחות מבת שלש לא. עוד סבור הייתי לומר דמ"ש בריש הלכות פרה מצות פרה אדומה שתהיה בת שלש שנים או בת ד' הוא למצוה מן המובחר שתהיה מן הגדולים שבמין וכמ"ש בפי"ו מהלכות מעה"ק דין ג'. וזהו שלא סיים כאן בהלכות פרה דפחות מכאן פסולה. והנה מלבד מה שיש מהדוחק בתירוץ זה אכתי קשה דמדעגלה בת ב' ע"כ פרה בת שלש דוקא ופחות לא וכמ"ש הר"ש וא"כ ע"כ אם הביא פרה בת ב' פסולה משום דעגלה היא ולא פרה. באופן שדברי רבינו צריכים אצלי תלמוד:

ודע שמתוך מה שכתבנו יתבאר לך שמה שאמר ר"מ בר"ה דכל מקום שנאמר עגל בן בקר הוא בן ב' שנים הוא דוקא כפי סברתו דפר בן בקר הוא בן שלש אבל פחות לא. אבל לדידן דקי"ל כרבנן דפר הוא אף בן שנים ע"כ דעגל בן בקר אינו בן ב' וכמו שכתבו

התוס' והר"ש דאי עגל בן בקר הוא בן ב' פר בן בקר הוא בן שלש דוקא. ובזה ניחא מה שתמה הרא"ם בפרשת שמיני על מ"ש רש"י דכ"מ שנאמר עגל הוא בן שנה דלמה לא אמר ג"כ דכ"מ שנאמר בן בקר הוא בן שתי שנים והלא שניהם דברי ר"ש כו' ע"כ. ולפי מה שכתבנו קושיא ליתא משום דתחלת דברי ר"ש הם הלכה שלא מצינו מי שיחלוק עליו אבל מה שאמר דכ"מ שנאמר עגל בן בקר הוא בן ב' שנים הוא דוקא אליבא דמ"ד דפר בן בקר הוא בן שלש אבל לדידן דקי"ל כרבנן דפרים דאית להו אף בני שלש וכמו שפסק רבינו עגל בן בקר נמי הוא בן שנה. וזהו שרבינו בריש הלכות מעה"ק לא הביא דין זה דעגל בן בקר אלא כתב סתם דעגל הוא בן שנה והוא כולל אף לעגל בן בקר. ועיין במ"ש הרב בעל קרבן אהרן בשם הראב"ד עלה דהך ברייתא דר"ש ודוק. (*א"ה עיין במ"ש הרב המחבר לעיל פ"ב מהלכות איסורי מזבח דין ו'):

ומ"ש רבינו ולוקחים אותה מתרומת הלשכה. מיהו יכול אדם להתנדב ולמסור לציבור הר"ש בפ"ב דפרה סוף משנה ג' ועיין לעיל פ"ז מהלכות כלי המקדש דין ז':

הלכה ג

וגוזז במספרים. בפרק שלישי דבכורות (דף כ"ה):

הלכה ד

וצריך שישאר מן המאדים כו' (א"ה עיין מ"ש מרן בשם הר"י קורקוס ובמ"ש עליו הרב המחבר לקמן פ"ב מהלכות טומאת צרעת יע"ש):

הלכה ז

אם היתה מורדת כו'. עיין בהג"א ריש פרק במה בהמה דפסק ככל האוקימתות ודו"ק:

הלכה יב

והעושה אותה לובש ד' כלים כו'. דין זה הוא משנה רפ"ד דפרה דתנן ובכלי לבן היתה נעשית וכבר ביאר רבינו בפ"ד דין ג' שאם עשאה מחוסר בגדים או בבגדי זהב פסולה. וטעמא דמלתא איתא בספרי זאת חוקת ר"א אומר נאמר כאן חוקה ונאמר להלן חוקה מה חוקה האמורה להלן בבגדי לבן אף חוקה האמורה כאן בבגדי לבן הכתוב מדבר וכבר הביא רבינו ברייתא זו בפי' המשנה. והנה דבר ידוע הוא דבגדי לבן שהיה לובש כ"ג ביום הכפורים אינן דומים לבגדי כהן הדיוט לפי שבגדי כהן הדיוט האבנט היה כלאים אך בגדי לבן שהיה לובש כ"ג ביום הצום לא היה בו כלאים כלל. וכל זה מבואר בפ"ח מהלכות כלי המקדש. ולפי מ"ש דמג"ש דחוקה האמורה ביוה"כ ילפינן לה נראה דהבגדים שלובש כהן השורף את הפרה הם דוקא הבגדים שלובש כ"ג ביום הצום ולא בגדי כהן הדיוט. והכי דייק לישנא דמתניתין דקתני ובכלי לבן היתה נעשית ומשמעות

כלי לבן הם הבגדים שלבש כ"ג ביום הצום וכמ"ש רבינו בפ"ח מהלכות כלי המקדש דין ג'. ולפי זה יש לתמוה על רבינו שכתב והעושה אותה לובש ארבעה כלים של כהן הדיוט דמנ"ל דין זה מאחר דמג"ש דיום הצום מייתינן לה ואע"ג דבתוס' פ"ג דפרה תנן מצותה בד' בגדי לבן של כהן הדיוט אין זה מהקושי דאפשר דהתוספתא סברה דאבנט של כהן הדיוט גם כן היה של בוץ ולא היה כלאים שהרי דבר זה מחלוקת דתנאים הוא כדאיתא בפ"ק דיומא (דף י"ב) ובפ"ב (דף כ"ג) אך לרבינו שפסק דאבנטו של כהן הדיוט היה כלאים יש לתמוה דאיך פסק כאן דלובש ד' כלים של כהן הדיוט. וראיתי לרבינו בפירוש המשנה שכתב וכלי לבן הם אותם שהיה לובש כ"ג ביום הכפורים לעבודת היום כמו שהתבאר בפסוק ואמנם הם ד' כלים שהיה לובש כהן הדיוט לעבודה ולשון התוספתא מצותה בד' כלי לבן של כהן הדיוט ע"כ. ולא יכולתי להלום דבריו שרצה להשוות בגדי כהן הדיוט לבגדי לבן של כ"ג והדבר צריך אצלי תלמוד:

הלכה יד

מטמאין את הכהן השורף את הפרה וכו'. התוס' בריש פ"ק דיומא ד"ה להוציא כתבו דלאו בטומאה דאורייתא מטמו ליה דלא הוו מזלזלי ביה כולי האי אלא בטומאה דרבנן וכ"כ בפרק ג' דחגיגה (דף כ"ג) ד"ה מטמאין יע"ש:

פרק ב

הלכה ב

שבעת ימים קודם שריפת הפרה וכו' ודבר זה קבלה מפי משה רבינו ע"כ. וכ"כ בפ"א מהלכות עבודת יום הכפורים דין ג' ואני תמיה דבפ"ק דיומא עלה ג' אמרינן כי אתא רב דימי אמר ר"י מתני חדא ר"ל מתני תרתי ר"י מתני חדא לעשות לכפר אלו מעשה יום הכפורים כו' ופריך והא תנן שבעת ימים קודם יוה"כ ושבעת ימים קודם שריפת הפרה מעלה בעלמא היא ע"כ הרי דלר"י הפרשה דיום הכפורים הוא דוקא מן התורה אבל הפרשה דשריפת הפרה הויא דרבנן משום מעלה בעלמא וא"כ היכי שבק ר"י ופסק כר"ל דס"ל דתרווייהו מן התורה ועוד יגדל התימה כפי מה שכתבו התוס' שם דרבנן פליגי עליה דרבי ישמעאל ור"י ס"ל כרבנן דפשיטא דהלכה כרבנן וכר"י דס"ל כוותייהו. שוב ראיתי להר"י קורקוס ז"ל שעמד על זה ותירץ שהר"ם היה גורס בברייתא דסיעתיה דר"י כגירסתנו לעשות אלו מעשה פרה ולא ידעתי היאך יתיישב גירסא זו דהיכי פליג רבי יוחנן עליה דברייתא ואם נאמר דס"ל דההיא רבי ישמעאל היא ואיהו דאמר כרבנן א"כ הדרא קושיין לדוכתה דאמאי פסק רבינו כרבי ישמעאל וצ"ע:

פרק ד

הלכה ג

לפי שלא נאמר בה ריח ניחוח. משמע דקרבנות שנאמר בהם ריח ניחוח נפסלים במחשבה זו ותימה הוא ממ"ש רבינו לעיל פי"ד מהלכות פסולי המוקדשין דין ח' והר"ש פירש דטעמא דכשירה דבכל הקרבנות נמי כשר בהני מחשבות ודברי רבינו שבפירוש המשנה וכאן צ"ע ועיין בתיו"ט:

הלכה יב

הפשיטה ונתחה כו'. פירש הר"ש דאת עורה ואת בשרה כתיב רצה בהפשט ונתוח רצה בהפשט משמע דאפילו לכתחילה. וקשה מההיא דפ"ק דחולין (דף י"א) ושחט ושרף מה שחיטתה כשהיא שלמה אף שריפתה כשהיא שלמה. ואולי קרא אתא שלא ינתח נתחים לנתחים דומיא דעולה ובזה יתקיימו הב' כתובים. אך מדברי רבינו נראה דלא אתא תרא אלא לבדיעבד ודו"ק:

פרק ה

הלכה ב

כל מקום שנאמר בתורה כו'. עיין במ"ש רש"י בפ"ק דבתרא (דף ט'). (א"ה עיין במ"ש הרב המחבר לקמן פט"ז מהלכות טומאת צרעת דין ו'). ועיין ברפ"א מהלכות שאר אבות הטומאה. ומ"ש והפרה עצמה אינה מטמאה כו'. עיין במ"ש התוס' בבבא קמא (דף ע"ז) ד"ה פרה ובחולין (דף פ"א) ובדברי רש"י שם ועיין בסוף פירקין:

כתב מוהרימ"ט ח"מ סי' כ"ג על האומר והחניות ישבו בהם חתניו דמשמעות הלשון אחתניו הנמצאים קאמר ומנא תימרא דחתניו דהשתא משמע שהרי באוכל נבלת עוף הטהור כתיב והאוכל יכבס בגדיו ובזב כתיב והנוגע במשכבו כו' אלמא אין במשמע בגדיו בגדים שלבש לאחר מכאן אע"פ שהוא ראשון לטומאה לטמא אוכלין ומשקין וטעון טבילה והערב שמש דבגדיו דהשתא משמע הכא נמי חתניו דהשתא משמע עכ"ד. ואני תמיה על הרב בזה דשאני כל הני בגדיו דמייתי הרב דדינא הוא דדוקא בשעה שנוגע הוא מטמא בגדים אבל פירש הוי ראשון ואינו מטמא כי אם אוכלין ומשקין דהתם מיתורא דקרא הוא דמפקי להאי דינא דהו"ל וכבס בגדים דהא אין חילוק בין בגדיו לבגדים של אחרים כל זמן שלא פירש הוא מטמא אותם וא"כ ע"כ כינוי זה דכתב קרא הוא לאשמועינן דדוקא בגדיו דמעיקרא דהיינו בשעה שנוגע בטומאה הוא שמטמא אותם וכן כתב רבינו בריש פירקין כ"מ שנאמר בתורה יכבס בגדיו לא בא

ללמדנו שהבגדים שעליו בלבד הם טמאים אלא ללמד שכל בגד או כלי שיגע בו הטמא הזה בשעת חיבורו במטמאיו הרי הם טמאים אבל אחר שיפרוש ממטמאיו אינו מטמא בגדים ע"כ. והנה דעת שפתיו ברור מללו דמכינוי בגדיו הוא דנפיק האי דינא אבל בנדון הרב שהכינוי לגופיה איצטריך וצ"ל חתניו דאם לאו מה יאמר מנין לנו למעט חתניו הבאים לאחר מכאן. וראיתי להרב בעל קרבן אהרן בפרשת מצורע עלה דההיא דתניא והנוגע במשכבו יכבס בגדיו בשעת מגעו מטמא בגדים ואינו מטמא לאחר שפירש דדרשינן ליה מדכתיב אשר יגע ולא אמר אשר נגע כו' עכ"ד. ולפי דברי הרב בשאר המקומות נמי דכתיב יכבס בגדיו וקי"ל דאם פירש אינו מטמא בגדים הוא משום דבכולהו כתיב לשון הוה ולא כתיב לשון עבר ולשון הוה כמו והאוכל או והנושא וכן והשורף מורה שאינו מטמא אלא בזמן שעושה הפעולה. ולפי דברי הרב הללו אין מקום לדמיון מהרימ"ט כלל וזה ברור ומ"מ נ"ל דדין זה דאם פירש שאינו מטמא בגדים לאו מלשון הוה או עתיד מפקי ליה כדברי הרב בעל קרבן אהרן אלא משום דכנוי בגדיו מורה שבא למעט בגדי אחרים דומיא דוהנוגע במשכבו דממעטינן גנוב או גזול למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה וכדאיתא במרובה או שבא למעט שאר כלים שאינו לבוש בהם ושני החלוקות הללו ליתנהו דאין חילוק בין בגדיו לבגדים גנובים או גזולים וכן אין חילוק בין בגדים שהוא לבוש בהם לשאר כלים וכל זה הוא פשוט ומש"ה הוצרכו לומר שכנוי בגדיו בא ללמדנו לומר דדוקא בגדיו דמעיקרא ולמעט בגדים שנגע בהם לאחר שפירש אבל בנדון הרב מוהרימ"ט שכנוי חתניו אתי כפשוטו מנ"ל שבא למעט חתניו הבאים לאחר מכאן וצ"ע:

הלכה ה

נשאום במוטות כו'. בפרק כיצד צולין (דף פ"ה) מוקי למתניתין בנגררין הא לאו הכי אף אלו שיצאו אינם מתטמאים משום דהוצאה כתיב בה דכתיב והוציא את הפר. ויש לתמוה על רבינו ז"ל איך הביא משנה זו בסתם דהא פסק כרבי אמי בפ"ט מהלכות קרבן פסח ועיין במ"ש התוס' בפרק טבול יום (דף ק"ד) אההיא דבעי ר"א פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים שיצא רובו במיעוט אבר מהו ועיין במ"ש הראב"ד בפי"ט מהלכות פסולי המוקדשין דין ג':

הלכה ז

הנוגע בפרים ובשעירים הנשרפים כו'. עיין לקמן פ"ו מהלכות שאר אבות הטומאה דין ט"ו ובמ"ש מרן שם ועיין ברכת הזבח (דף ע"א ע"א):

פרק ז

הלכה ב
השכר פסול בקידוש כו'. עיין במ"ש מרן בפ"ח דין ו':

הלכה יא
הממלא דלי לשתות כו'. כתב מרן אע"ג דקי"ל כל מקום ששנה רשב"ג במשנתנו הלכה כמותו במשנתנו דוקא אמרו ולא בברייתא. ועיין לעיל ספ"ב מהלכות בית הבחירה שכתב מרן חילוק זה כמסתפק ועיין במ"ש מרן פרק ט' מהלכות טומאת מת דין ה':

פרק ט

הלכה יא
מים מקודשין כו'. עיין במ"ש מרן בשם הר"י קורקוס ועיין ברכת הזבח (דף ס"ג ע"ב) ודו"ק:

הלכה יב
מים מקודשין כו'. כתבו התוספות בפ"ק דפסחים (דף י"ח) דדוקא קודם קידוש נפסלים אבל לאחר קידוש אינן נפסלים:

פרק י

הלכה י
מי חטאת שנתמעטו כו'. (א"ה עיין במ"ש הרב המחבר לעיל פ"ה מהלכות מעשה הקרבנות דין ט'):

פרק יא

הלכה א
וטובל ראשי גבעולין וכו'. אם הטביל שלשה אזובות זה בפ"ע וזה בפ"ע עיין בירושלמי ריש פרק ג' שאכלו ודוק:

הלכה ב
בין קודם טבילה כו'. עיין מה שכתב מרן בשם הר"ש. וכן כתבו התוספות פרק ב' דמגילה (דף ך') ד"ה ולא ובפרק ב' דחגיגה (דף כ"ג) ד"ה מטמאין יע"ש:

פרק יב

הלכה א

או על ראש שפתו כו'. אודם שבשפתים חשיב גילוי לענין הזאה וטבילה כ"כ מרן לקמן רפ"ו מהלכות טומאת צרעת יע"ש:

פרק יג

הלכה יא

הטהור לחטאת שהכניס ראשו ורובו לתוך מים שנתמלאו לחטאת נטמא מפני שהם שאובין ומדברי סופרים שהבא ראשו ורובו במים שאובים נטמא כמו שיתבאר. דין זה הוא משנה בפי"א דפרה הטהור לחטאת שהכניס ראשו ורובו לתוך מי חטאת נטמא. והנה יש להסתפק אי בעינן שיהיה שלשה לוגין של מי חטאת שהרי מים שאובין אינם פוסלים אלא בשלשה לוגין וכדאיתא בפ"ק דשבת, הן אמת שאני מסתפק בשיעור זה דאפשר דדוקא דרך נפילה בעינן שלשה לוגין אבל דרך ביאה לא בעינן והכי דייק לישנא דמתני' דסוף זבים הבא ראשו ורובו במים שאובים וטהור שנפלו על ראשו שלשה לוגין כו' הרי שלא הזכירו שיעור כי אם בנפילה ובפ"ק דשבת ובפ"ב דגיטין שהביאו משנה זו הביאו אותה בסדר זה וכן בפ"ד ממסכת טהרות תנן בא ראשו ורובו במים שאובים או שנפלו על ראשו ועל רובו שלשה לוגין כו' וכן בתוספתא שהביא הר"ש בפ"ג דמקואות מ"ג לא הזכירו שיעור דשלשה לוגין כי אם בנפילה ולא ראיתי בשום מקום שיאמרו שיעור דשלשה לוגין בדרך ביאה ולפ"ז ניחא הא דאמרינן סתם במתניתין הטהור לחטאת כו' משום דכיון דהוא דרך ביאה לא בעינן שיעור אך כבר כתבתי לעיל סי' ס"ה (א"ה תמצאנו לקמן פ"ט מהלכות שאר אבות הטומאה יע"ש) דהרב בעל תיו"ט כתב דאף דרך ביאה בעינן שיעור דשלשה לוגין ואף שממקום שהכריח דבר זה לדידי לא מכרעא מ"מ כבר כתבתי שם דמדברי רש"י בפ"ק דמכות יש להוכיח דס"ל דאף דרך ביאה בעינן שיעור דשלשה לוגין ולפי דרך זה אפשר גבי מי חטאת דהחמירו בהם כמו שמצינו שעשו בה כמה מעלות ואפשר שלזה כיון הר"ש שכתב שהכניס ראשו ורובו מעלה בעלמא ועוד אפשר לומר דהר"ש אזיל לשיטתיה שכתבנו לעיל דאית ליה דדוקא בטמא גזרו בין דרך ביאה בין דרך נפילה אבל בטהור לא גזרו כי אם דרך נפילה והיא שיטת התוספות בפ"ק דשבת ובפרק ב' דגיטין וכמו שיעו"ש וממתניתין דקתני הטהור לחטאת שהכניס ראשו ורובו כו' משמע דאף בטהור גזור דרך ביאה לזה כתב דמעלה בעלמא היא. ודע דסברת הר"ש הלזו שכתב דדינא דמתניתין הוא מעלה הוא דבר מוכרח לפי

דעתי דאי לא מאי קמ"ל מתניתין וכי משום דהוו מי חטאת אין להם דין מים שאובים אלא ודאי דהכא מדינא לא נטמא או משום דליכא שיעור דשלשה לוגין או משום דהוו דרך ביאה ובטהור לא גזרו ומשום מעלה דמי חטאת החמירו בהם ופסלו את הטהור לחטאת שהכניס ראשו ורובו לתוך מי חטאת. הן אמת דרבינו ס"ל דאף בטהור גזרו דרך ביאה וכמו שהכרחנו מדבריו לעיל סי' ס"ה ולפי זה צ"ל דמאי דאיצטריך מתניתין לומר דין זה במי חטאת הוא לומר שמי חטאת לא בעו שיעור ומשום מעלה נגעו בה.

ומ"ש רבינו, ומדברי סופרים שהבא ראשו ורובו במים שאובים נטמא, אין הכוונה דדין זה דמי חטאת הוא מגזירת י"ח דבר שגזרו על הבא ראשו ורובו במים שאובים אלא הכוונה היא לומר דכיון דמד"ס הבא ראשו ורובו במים שאובים נטמא נהי דהתם בעינן שיעור דשלשה לוגין הכא משום חומרא ומעלה דמי חטאת לא בעינן שלשה לוגין אלא כל שהכניס ראשו ורובו לתוך מי חטאת נטמא שאם לא היתה הגזירה פשיטא שלא היו מחדשים דין חדש במי חטאת אבל כיון שקדמה הגזירה דמים שאובים החמירו עוד במי חטאת. וראיתי לרבינו בפירוש המשנה שכתב ועוד ביארנו שהטהור לחטאת לא יטמא במי חטאת בעת לוקחו אותם ועוד יתבאר בסוף זבים מי שהביא ראשו ורובו במים שאובים הנה הוא טמא מדרבנן ופוסל את התרומה וידוע הוא שמי חטאת מים שאובים הם ואם הכניס ראשו ורובו לתוך מי חטאת טמא לחטאת מצד מים שאובים ומעת שנטמא לחטאת טמאוהו מי חטאת אשר נגע בהם וישוב ראשון לטומאה ע"כ. ונראה דבא ליישב דלמאי נשנית משנה זו במי חטאת ובטהור לחטאת דהא מילתא דפשיטא היא דמי חטאת מים שאובים הם ולזה תירץ דמאי דתנן נטמא הוא משום דנגע במים שאובין והוא ראשון לטומאה דאילו משום מים שאובים לא היה כי אם שני לטומאה וכמבואר ובתחילה שהיה טהור לחטאת אין מי חטאת מטמאים אותו אבל עכשיו שנטמא לחטאת מחמת שבא ראשו ורובו במים שאובים חזרו מי חטאת וטמאו אותו ועשו אותו ראשון לטומאה. והנה דברי רבינו הללו איני יכול להעמיסם במ"ש בחיבורו חדא דהעיקר חסר שהוא שמי חטאת חוזרים ומטמאים אותו ורבינו ז"ל לא כתב אלא נטמא מפני שהם שאובים וחלוקה זו היא מילתא דפשיטא ועוד דנקט מים שנתמלאו לחטאת ואי מאי דאתא ללמדנו הוא דנעשה ראשון לא היה לו לומר אלא מי חטאת דהיינו אחר קידוש שאלו הם המטמאים את האדם לא המים שנתמלאו לקדוש. והתימה ממרן שהעתיק דברי רבינו שבפי' המשנה כאילו דברי רבינו שבחיבורו עם דבריו שבפירוש המשנה הם שפה אחת ודברים אחדים ולא ראי זה כראי זה. שוב אינה ה' לידי חידושי מהר"י קורקוס ולפי שאין ספר זה מצוי אעתיק כל דבריו וז"ל והטעם

לדעת רבינו מפני שהם שאובים ונתבארה גזירת מים שאובים פ"ק דשבת גם בסוף זבים אלא שדעת המפרש נראה שלא גזרו אלא ביום הטבילה ורבינו כתב סתם כלשון המשנה ומשמע אפילו אינו יום הטבילה נטמא ואפשר דלכך נתכוון ר"ש דהויא מעלה בעלמא משום דאי מגזירת בא ראשו ורובו במים שאובים לחוד מאי רבותא דחטאת ומאי שייכא גבי חטאת וכי מפני שהם מי חטאת אינם שאובים ואפשר בזה לומר דה"א כיון שעיקרה אינה אלא גזירה מפני שהיו אומרים לא אלו מטהרין אלא אלו משמע דבכה"ג לא שייך גזירה ולא שכיחא לא גזרו א"נ ה"א כיון שעיקר טבילה זו אינה אלא מעלה לא גזרו בה כולי האי וזהו שכתב הטהור לחטאת כו' וכתבתי זה דלא תיקשי למי שסובר שגם גזירת מים השאובים אפילו כשאינו יום הטבילה גזרו ויראה שהוא דעת רבינו כמו שיתבאר פ"ט מהלכות אבות הטומאה ושם יתבאר הכרח לרבינו בזה. ומ"מ דעת רש"י והתוספות ור"ש כאשר כתבתי דדוקא ביום הטבילה הוא שגזרו לדידהו בגזירה זו דהוי בכל זמן והיינו דשייכא הכא דאיכא רבותא ומעלה דחטאת ובפירוש המשנה כתב רבינו ז"ל וכבר ביארנו שהטהור לחטאת לא יטמא במי חטאת כו' וידוע הוא שמי חטאת מים שאובים הם ואם הכניס ראשו ורובו לתוך מי חטאת טמא לחטאת מצד מים שאובים ומעת שנטמא לחטאת יטמאוהו מי חטאת אשר נגע בהם וישוב ראשון לטומאה ע"כ. ובהא ניחא דשייך דין זה הכא וכמ"ש הטהור לחטאת כו' נטמא אלא שכאן כתב הדבר סתם ולא ביאר כי אם ע"י זה ישוב ראשון והעיקר חסר מן הספר וגם כי איני רואה שנתבאר בדבריו כאן שהטהור לחטאת לא יטמא במי חטאת ומה טעם בזה ואפשר שכל הטהור לחטאת ראוי להזות בהם והוי נושא או נוגע לצורך והוא כבר כתב פט"ו שאינו טמא אלא כשנושא או נוגע שלא לצורך הזאה ומ"מ נראה כי כיון שאין כוונתו בנגיעה זו להזות שלא לצורך נקרא וכאשר נכתוב בזה פי"ד גם הכריח היפך מדבריו אלה פט"ו ובר מן דין כד דייקת תשכח שכאן נשמר מדרך זה כי במשנה כתב מי חטאת כלשון המשנה ולא ביאר דבר וסתם מי חטאת היינו מקודשין ובהם שייך שיטמאו אותו מי חטאת שנגע בהם וכאן כתב לתוך מים שנתמלאו לחטאת משמע שאינן עדיין מקודשין ואילו נוגע או נושא לא נטמא אלא נוגע או נושא המים המקודשים והם שקרויים מי נדה לפי זה לא שייך מ"ש במשנה וצריך לפרש לדעת רבינו כאשר כתבתי כנ"ל עכ"ל הרב ז"ל:

פרק יד

הלכה י

דבילה של תרומה כו'. (א"ה כתב מרן בשם הר"י קורקוס ואם תאמר והרי נטמאו המים כו' ועיין במה שכתב הרב המחבר פרק שביעי מהלכות תרומות דין א'):

פרק טו

הלכה א

הנוגע במי חטאת כו'. כתב מרן ושמא י"ל דסבר רבינו כו' וקצת משמע מדברי הר"ש כו' והנה בפירוש כתב הר"ש בפ"ה דזבים משנה ח' דהנוגע במי חטאת שיש בהם כדי הזיה אינו מטמא בגדים וכ"כ רש"י בפרשת חקת וכ"כ התוספות בפ"ק דסוכה (דף י"ד): והתימה מהרא"ם שהבין דברי רבינו כפשטן שאין חילוק בין מגע למשא ונסתייע מברייתא דספרי מה יעשה מדברי רבינו פ"ו מהלכות שאר אבות הטומאה והיא תוספתא פ"ה דזבים דמוכח מינה דאי לאו משום מסיט לא היה מטמא בגדים משום מגע ועיין בקרבן אהרן פרשת ויקרא פי"ב דין ג'. ובפירוש כתב רבינו בפרק קמא דכלים מ"ג גבי מרכב שחלוק מגעו ממשאו כמו נבילה ומי חטאת שיש בהם כדי הזייה וכ"כ בסוף משנה ב' יע"ש:

הלכה ד

אפר פרה שנתערב כו'. (א"ה עיין במה שכתב הרב המחבר לקמן פ"א מהלכות מטמאי משכב ומושב דין י"ד): סליקו להו הלכות פרה אדומה